

УДК 792.028.3(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-34>

Олена СТЕЦКОВИЧ

викладач кафедри музично-драматичного театру, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0000-0002-9527-1211

Владислав АЛТУХОВ

концертмейстер кафедри естрадного та народного співу, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0009-0009-4861-9092

Артем ВЕРЕЩАКА

старший викладач кафедри естрадного та народного співу, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0009-0003-7205-6417

Бібліографічний опис статті: Стецкович, О., Алтухов, В., Верещака, А. (2025). Особливості формування та розвитку акторської майстерності акторів музично-драматичного театру. *Fine Art and Culture Studies*, 3-1, 242–248, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-34>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРІВ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ

У статті визначено поняття «акторська майстерність», задля повного висвітлення даного терміну було розглянуто його структуру відповідно до праць різних науковців. Розкрито принцип акторської майстерності, який дозволяє актору вживатися в роль. Також у статті розглянуто та охарактеризовано засоби акторської виразності, які дозволяють забезпечувати високий рівень акторської майстерності.

Розуміння структури та компонентів акторської майстерності науковцями показало, що всі вбачають в даному процесі різні навички та вміння. Втім, беззаперечним є необхідність: володіння різними компонентами акторської виразності, адже за рахунок голосу (просодики, наголосу, мелодії), інтонації, міміки, жестів, рухів тіла актор має можливість емоційно впливати на слухача; наявності високого рівня акторської техніки, інтуїції, когнітивних здібностей, досвіду, знань тощо.

Особливої уваги потребує розвиток музичних здібностей актора, оскільки саме в музично-драматичному театрі поєднання драматичного мистецтва з музикою є невід'ємною складовою професійної діяльності. Здатність відчувати ритм, інтонувати, співацьки працювати з текстом, а також емоційно взаємодіяти з музичним супроводом є необхідними передумовами формування універсального актора. Розвинене музичне мислення дозволяє актору не лише адаптуватися до вимог музичного матеріалу, а й підсилює виразність ролі, робить сценічний образ цілісним і переконливим.

Розвиток музичних здібностей сприяє вдосконаленню голосового апарату, артикуляційної чіткості, динамічного діапазону й інтонаційної гнучкості, що є ключовими чинниками акторської виразності. Музична підготовка розвиває звукову пам'ять, слухову чутливість і емоційну реакцію, що дозволяє актору тонко відчувати зміни музичного тла, оперативно реагувати на ритмічні або гармонічні акценти та зберігати органічність сценічного існування в умовах музичної драматургії. Таким чином, музичні здібності не тільки розширюють технічний арсенал актора, а й поглиблюють його здатність до художньої інтерпретації, що особливо важливо у створенні сценічного образу в жанрах оперети, мюзиклу та інших формах синтетичного театру.

Написання статті дозволило прийти до висновку, що формування та розвиток акторської майстерності має відбуватися систематично, безперервно через свідоме напрацювання актором засобів акторської виразності, отримання ним додаткових знань, удосконалення професійної інтуїції та розвитку музичних і сценічних навичок. Усе це сприяє становленню акторського інтелекту на високому рівні, що є запорукою глибокого і переконливого сценічного перевтілення.

Ключові слова: акторська майстерність, засоби акторської виразності, техніка, голос, слухач, роль, вдосконалення, музично-драматичний театр.

Olena STETSKOVYCH

Teacher of the Department of Music and Drama Theater, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Uzviz, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0000-0002-9527-1211

Vladyslav ALTUKHOV

Concertmaster of the Department of Pop and Folk Singing, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Uzviz, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0009-0009-4861-9092

Artem VERESHCHAKA

Senior lecturer of the Pop and Folk Singing Department, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Uzviz, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0009-0003-7205-6417

To cite this article: Stetskovych, O., Altukhov, V., Vereshchaka, A. (2025). Osoblyvosti formuvannia ta rozvytku aktorskoï maïsternosti aktoriv muzychno-dramatychnoho teatru [Features of the formation and development of acting skills in music and dramatic theater actors]. *Fine Art and Culture Studies*, 3-1, 242–248, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-34>

FEATURES OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF ACTING SKILLS IN MUSIC AND DRAMATIC THEATER ACTORS

The article defines the concept of “acting skills”, to fully disclose this term, its structure was examined based on the works of various scholars. The principle of acting skills is revealed, which enables an actor to immerse themselves in a role. The article also examines and characterizes the means of expressive acting, which ensure a high level of acting performance.

In addition, writing the article made it possible to identify the components that are part of the verbal and non-verbal means of actor's expression, which allow the actor to form his professional competence. The article also outlines the main aspects of verbal expressive means in the context of acting skills, which allow the actor to emotionally influence the audience, possess emotional expressiveness, improve acting abilities, achieve aesthetic impact, and perform various pragmatic functions – all of which shape acting technique and methodology.

The necessity of an actor's work on their own cognitive abilities, emotions, and the psychological and emotional aspects of their personality is considered, as these factors should positively influence acting skills.

The development of an actor's musical abilities requires special attention, since it is in the music-drama theater that the combination of dramatic art with music is an integral part of professional activity. The ability to feel the rhythm, to intonate, to singly work with the text, as well as to emotionally interact with the musical accompaniment are necessary prerequisites for the formation of a universal actor. Developed musical thinking allows the actor not only to adapt to the requirements of the musical material, but also enhances the expressiveness of the role, makes the stage image coherent and convincing.

The development of musical abilities contributes to the improvement of the vocal apparatus, articulation clarity, dynamic range and intonation flexibility, which are key factors of acting expressiveness. Musical training develops sound memory, auditory sensitivity and emotional reaction, which allows the actor to subtly feel changes in the musical background, respond promptly to rhythmic or harmonic accents and preserve the organicity of stage existence in the conditions of musical drama. Thus, musical abilities not only expand the technical arsenal of the actor, but also deepen his ability to artistic interpretation, which is especially important in creating a stage image in the genres of operetta, musical and other forms of synthetic theater.

The article shows that acting skills significantly depend on the flexibility, openness, innovation of the actor; his/her ability to deeply understand and feel the creative processes and its components. The development of acting skills is impossible without constant self-improvement and improvement of one's skills, discovery of new aspects of one's own personality, development of new author's techniques, and improvement of the manner of getting into the character.

The concept of ‘acting skills’ is revealed through the development of actor's intelligence, namely the complex of intellectual and creative abilities of the actor.

The article shows that acting skills significantly depend on the flexibility, openness, innovation of the actor; his ability to deeply understand and feel the creative processes and its components. However, the necessity of mastering various components of expressive acting is undeniable, as it is through voice (prosody, stress, melody), intonation, facial expressions, gestures, and body movements that the actor is able to emotionally influence the audience; a high level of acting technique, intuition, cognitive abilities, experience, and knowledge is also essential.

The article has led to the conclusion that the formation and development of acting skills should be systematic and continuous through the actor's conscious development of acting expressiveness, gaining additional knowledge that will positively affect the result of acting. All this contributes to the formation of the actor's intelligence at a high level, which is the key to a deep and convincing stage reincarnation.

Key words: acting skills, means of expressive acting, technique, voice, audience, role, improvement, music and dramatic theater.

Актуальність теми дослідження. Постійні зміни у сучасному суспільстві потребують від актора розвитку власних професійних навичок, адже акторська майстерність відкриває шлях до успіху та дозволяє емоційно залучити слухачів, максимально привернути їх увагу, максимально реалізуватися в професійній діяльності тощо. Відповідно виникає необхідність постійного розвитку акторської майстерності, пошуку шляхів розкриття власних талантів, посилення засобів виразності та інших акторських навичок, що підтверджує актуальність теми дослідження.

Постановка проблеми. Розвиток акторської майстерності потребує значних зусиль від людини, адже цей процес включає поступову, тривалу роботу над голосом, мовою тіла, музичними можливостями, емоційною сферою та іншими аспектами акторської виразності. Проте даний процес має певні особливості, які мають бути враховані, як початківцями, так і досвідченими акторами, особливо в умовах постійних трансформацій, які зачіпають всі сфери життя, в тому числі, й театр, кіно, музику, тож швидкоплинні зміни потребують додаткового дослідження даного питання.

Останні дослідження та публікації. Огляд сучасного наукового доробку свідчить про значну кількість досліджень, присвячених формуванню та еволюції акторської майстерності. Водночас, ці праці характеризуються різноманітністю підходів, концептуальних засад та акцентів, що зумовлює багатовимірність вивчення цього феномена. Десятник Г. О., Лимар Л. Д. розглядали акторську майстерність через розвиток виконавської творчості, а саме використання зовнішніх технік (тіло, голос та інші) та внутрішніх технік (сценічна увага, сценічна свобода, сценічна віра, сценічна дія тощо) для формування високого рівня професійних навичок актора.

У той же час, Винар О. Б. визначає фундаментальним інструментом розвитку акторської майстерності засоби вербальної виразності. Барнич М. М. розглядав даний процес через

необхідність вдосконалення міміки, дихання, голосу, акторського сприйняття, також вчений наголошує на важливості пропрацювання психологічних аспектів переживання ролі.

Локарева Г. В. та Кривошеева О. В. пропонують досліджувати даний процес через формування акторського інтелекту, який передбачає розвиток фізичних, емоційних, екзистенційних, соціальних, міжособистісних, духовних, інтуїтивних, візуально-просторових і когнітивних здібностей.

Мета статті полягає в розкритті особливостей формування та розвитку акторської майстерності у акторів музично-драматичного театру, визначенні необхідної роботи над різними засобами акторської виразності: голосом, тілом, музичними можливостями, вмінням доносити думки та емоції, задля формування заходів вдосконалення даного процесу, які б дозволили покращити мистецтво актора спілкуватися з слухачами (глядачами).

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійні вимоги до акторів кіно, драматичного театру, музично-драматичного театру, сцени постійно зростають відповідно до глобальних змін в розвитку суспільства. Відповідно кожний актор намагається підвищити рівень своєї акторської майстерності задля зростання емоційного відгуку слухачів, посилення відчуття їх співпричетності, активної реакції.

Акторська майстерність – це мистецтво виконання, створення художніх образів – персонажів у театрі, кіно, на сцені, на телебаченні, на радіо, у масових виставах тощо. Акторське мистецтво має діалектичну природу та постійно розвивається. Акторська гра суттєво відрізняється від більшості інших видів мистецтва тим, що актор використовує природні дані: зовнішні – фізичні (фігура, рух, жест, міміка, голос) та внутрішні – психічні (емоції, темперамент, уява, спостережливість). Гра актора на сцені повинна втілювати задум автора та режисера у виставі, пісні, фільмі, розкривати ідейний зміст твору, доносити його до глядача (слухача) та водночас

збагачувати власною творчістю та життєвим досвідом актора.

Десятник Г. О., Лимар Л. Д. розглядають акторську майстерність через виконавську творчість, в якій вони вбачають мистецтво створення сценічних та екранних образів. Специфіка її розвитку полягає в тому, що актор має ототожнювати себе з певним персонажем у драматургічній дії. Важливим фактором специфіки виконавського мистецтва є те, що процес створення актором образу драматургічного персонажа відбувається на очах глядача в єдиний момент самореалізації на сцені чи екрані, і кожна наступна вистава чи зйомка завжди матиме особливі та неповторні характеристики, оскільки мистецтво актора базується на його власній фізичній природі, емоційних станах та психологічній активності, а вони не тільки надзвичайно мінливі, але й перебувають у постійному русі, у стані постійної зміни в часі та просторі (Десятник Г. О., Лимар Л. Д.; 2020).

Варто додати, що незважаючи на необхідність ототожнення актора себе із персонажем важливо, що кожна людина залишається самою собою, граючи якусь роль, вживаючись в думки героя, його рухи, максимально відчувачи образ. Тож кожна особистість вносить щось індивідуальне в роль, притаманне лише їй. Ця індивідуальність складається із певних засобів акторської виразності, якими володіє людина.

Отже, важливого значення у формуванні високого рівня акторської майстерності набуває робота над засобами акторської виразності, які включають як вербальні, так і невербальні елементи.

Важливою складовою акторської майстерності в музично-драматичному театрі є органічне поєднання вербальних засобів виразності з музичним оформленням вистави. Слово в музичному театрі функціонує не ізольовано, а в тісному взаємозв'язку з музикою, що формує особливу естетику сценічного висловлювання. У цьому контексті інтонаційна палітра мовлення актора має віддзеркалювати музичну логіку драматургії, підпорядковуючись загальному темпоритмічному малюнку твору.

Вербальні засоби – тембр, ритм, пауза, акцент, логічний наголос – у музично-драматичному середовищі набувають додаткового смислового навантаження. Вони стають не лише засобом передачі змісту, а й елементом

звукового рельєфу вистави, здатним гармонійно взаємодіяти з оркестровим супроводом, вокальними лініями чи шумовими ефектами. Такий синтез створює нову якість акторського мовлення – мелодизоване мовлення, що поєднує словесність і музику в єдину сценічну тканину.

Так за рахунок кропіткої роботи відбувається розвиток виразності голосу, підстроювання під специфічні умови тексту та загальної театральної і сценічної естетики, вдосконалюється звукове оформлення тексту, інтонація, наголос тощо.

Так Винар О. Б. наголошує на тому, що вербальні засоби виразності є фундаментальною частиною акторської майстерності та визначальним чинником професійного розвитку актора. Вчений виділяє наступні аспекти вербальних засобів виразності: емоційна лексика (лексико-семантичний рівень); концентрація певного звуку для створення ефекту напруги, енергетичного впливу, посилення відчуття тривоги (фонетичний); емоційно-оцінний характер вербального впливу (морфо-синтаксичний); використання певних звукоритмічних комбінацій (Винар О. Б.; 2022).

Особливу актуальність набуває також здатність актора зберігати інтонаційну виразність навіть у межах чітко структурованої музичної форми. Цей аспект потребує високого рівня підготовки, де мовленнєва дія не вступає в суперечність з ритмом і гармонією музичного супроводу, а навпаки – доповнює і збагачує її. Таким чином, сценічне мовлення в музично-драматичному театрі виступає як інструмент музичного мислення, що підпорядковується законам не лише драматургії, а й музичної композиції.

Окрім вербальних, також актор потребує розвитку невербальних засобів виразності, що включає міміку, пантоміміку, вираз очей, манери, вираз обличчя, рухи тіла, посмішку, жести, ходу, пози тощо, адже вони є багатомірним процесом, який в основному підсвідомо впливає на слухача.

Варто зауважити, що у формуванні акторської майстерності серед засобів акторської виразності першочергове значення надається оптико-кінестичній системі, що включає жести, міміку, пантоміміку, рухи тіла, саме вони направлені на посилення семантичного значення слів актора.

Барнич М. М. наголошує на тому, що специфічними компонентами акторської

майстерності є процес розвитку фізичної і голосової техніки актора. Спеціальна психофізична підготовка в сфері координації рухів, розвитку дихання та голосу допомагає акторам покращити свій фізичний стан та підтримувати власний виконавський апарат у робочому стані. Наприклад, вправи на релаксацію та концентрацію дозволяють їм зосередитися на виконанні творчих завдань під час репетицій та зняти зайву напругу (Барнич М. М.; 2020).

На слухача впливає кожна дрібниця, яку актор має контролювати, так в професійній діяльності він часто зводить до мінімуму певні рухи тіла, регулює міміку, вираз обличчя відповідно до образу головного героя. Користуючись власними вербальними та невербальними засобами виразності артист має можливість передавати суть інформації, зміст, значення тексту, емоційно впливати на слухачів, володіти емоційною експресією, здійснювати естетичний вплив та виконувати різні прагматичні функції, що в кінцевому шляху формує його акторську техніку та методику.

Гусакова Н. М., Штефюк В. Д. наголошують на тому, що саме акторська техніка є способом переходу актора з площини повсякденного життя в сценічний образ, який передбачає відповідний драматичний вимисел (Гусакова Н. М., Штефюк В. Д.; 2020).

Акторська техніка передбачає комплекс навичок, вмінь, завдатків, здібностей, які дозволяють артистам реалістично втілюватися в образ, органічно вписуватися в творчий процес тощо.

Наступним важливим елементом у формуванні акторської майстерності є інтуїція. Саме інтуїція, на перший погляд, є незначним, проте особливим фактором в акторській грі. Адже вона тісно пов'язана з підсвідомістю, яка дозволяє утримувати глибокі психологічні процеси, переживання, досвід, що впливає на можливість вживатися в роль, інтуїтивно домальовувати образ персонажа, його відчуття та інші аспекти. Інтуїтивний інтелект є домінуючим в імпровізації перед обличчям непередбачуваних ситуацій, що вимагає швидкої реакції, миттєвої сценічної дії, що в деяких випадках відбувається на рівні проникливості.

Також формування акторської майстерності неможливо уявити без роботи актора над власними когнітивними здібностями, почуттями,

психологічною та емоційною стороною особистості. Уява надає артистам можливість створювати ментальні образи, які не існують в реальності, саме вона насичує особистість емоційними переживаннями та підсвідомо дозволяє відігравати роль максимально реалістично.

На необхідність розвитку уваги наголошує й Барнич М. М., адже на думку вченого одним із основних аспектів акторської майстерності є переживання в ролі, а саме створений (штучно викликаний уявою, а отже, прийомами) емоційно-інтелектуальний стан (процес) з приводу дій уявної особи (персонажа ролі) (Барнич М. М.; 2020).

Інші когнітивні здібності актора відіграють також не останнє значення у формуванні акторської майстерності відповідно потребують додаткових зусиль, а саме напрацювання короточасної та довготривалої пам'яті, покращення вмінь сприймати та обробляти інформацію, роботи над мисленням тощо.

Ще одним важливим елементом у формуванні акторської майстерності є манера акторської гри. Татаренко М. Г. стверджує, що базисом творчості актора є манера акторської гри як основний інструментарій роботи над художнім образом ролі (Татаренко М. Г.; 2022).

В умовах формування акторської майстерності за рахунок своєї професійної компетентності артист самостійно обираючи манер акторської гри – типізацію, очуження, маскування, перевтілення, має можливість виразити свого персонажа, відтворивши цілісний, яскравий та неповторний образ головного героя.

Акторська майстерність також значно залежить від гнучкості, відкритості, інноваційності, можливості глибокого розуміння та відчуття творчих процесів, його складових. Актор має бути готовий до постійного самовдосконалення та покращення своїх навичок, відкриття нових сторін власної особистості, напрацювання нових авторських методик, вдосконалення манери вживання в образ. Без цього неможливо уявити професійний розвиток актора, його здатність захоплювати слухачів та досягати високої акторської майстерності.

Крім того, для певних акторів на особливе місце виходять вокальні навички, які також потребують додаткової роботи. Вокальні навички дозволяють вільно та впевнено почувати себе під час співу або інших вокальних виступів.

Інший підхід на формування акторської майстерності пропонують Локарева Г. В. та Кривошеєва О. В. Так вчені ввели термін «акторський інтелект», під даним терміном вони розглядають «комплекс інтелектуально-творчих здібностей, завдяки яким відбувається усвідомлення й глибоке осмислення власних фізичних, емоційних, екзистенційних, соціальних, міжособистісних, духовних, інтуїтивних, візуально-просторових і когнітивних процесів, які допомагають актору реалізуватись у творчій професійній діяльності, досягти досконалого рівня акторської майстерності, транслювати художньо-естетичну інформацію вистави й переконливо втілювати автентичність художнього образу персонажа» (Локарева Г. В., Кривошеєва О. В.; 2024).

Підтримуємо, що формування та розвиток акторської майстерності мають відбуватися на основі акторського інтелекту, який передбачає розвиток великої кількості здібностей, навичок, вмінь, з особливою увагою на розвиток засобів акторської виразності. Також вважаємо, що важливе місце в даному процесі посідає пошук своєї унікальності, самоідентичності, які дозволять значно вирізнитися від інших акторів.

Висновки. Таким чином, формування та розвиток акторської майстерності акторів музично-драматичного театру— це постійний процес, який передбачає систематичне, поступове, безперервне свідоме тренування власних засобів акторської виразності, вокальних навичок, отримання додаткових знань, які

позитивно впливатимуть на результат акторської діяльності, формування акторського інтелекту на високому рівні, що має забезпечити максимально ефективне поєднання акторської ролі та вокального виконавства, здатність відтворювати різні характери й ситуації.

Формування та розвитку акторської майстерності дозволяють актору музично-драматичного театру бути почутим, виражати сенс твору, емоційно забарвлювати виступ, викликати художньо-естетичні переживання, пробуджувати уяву слухача, формувати в нього нові думки тощо. Різні науковці пропонують різну структуру вмінь, яка формує високий рівень акторської майстерності. Втім, беззаперечним є необхідність володіння різними компонентами акторської виразності, адже за рахунок голосу (просодики, наголосу, мелодії), інтонації, міміки, жестів, рухів тіла актор має можливість емоційно впливати на слухача.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження у сфері розвитку акторської майстерності можуть зосереджуватися на більш детальному аналізі синтезу музичного і сценічного мистецтва, впливу новітніх технологій на професійну діяльність акторів музично-драматичного театру та відповідно необхідність оволодіння ними додатковими навичками. Дослідження впливу новітніх технологій на акторську діяльність може надати цінну інформацію для формування та розвитку акторської майстерності в умовах глобальної інформатизації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барнич М. М. Прикметні особливості сценічних акторських переживань. *Мистецтвознавчі записки* : зб. наук. праць. 2020. № 37. С. 202–206. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221809> (дата звернення: 15.04.2025).
2. Велика українська енциклопедія : вебсайт. URL: <https://vue.gov.ua>; DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221809> (дата звернення: 10.04.2025).
3. Винар О. Б. Експлікація поняття «вербальні засоби акторської виразності» в категоріальному мистецтвознавчому дискурсі. *Мистецтвознавчі записки*. 2022. № 41. С. 183–188. URL: https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4409/MZ_41_2022-183-188.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 18.04.2025).
4. Гусакова Н. М., Штефюк В. Д. Техніка актора як фундаментальний орієнтир пізнання та удосконалення природи професійної діяльності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 2. С. 286–290. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2020.220595> (дата звернення: 27.04.2025).
5. Десятник Г. О., Лимар Л. Д. Основи акторської майстерності в екранній творчості : тексти лекцій. Київ : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. 2020. URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/desyatnyk-g.o.-lymar-l.d.-2020-osnovy-aktorskoyi-majsternosti-v-ekrannij-tvorchosti.pdf> (дата звернення: 3.05.2025).
6. Локарева Г. В., Кривошеєва О. В. Теорія множинного інтелекту в контексті сучасної професійної підготовки майбутнього актора. *Методологічні та практичні проблеми професійної підготовки акторів і дизайнерів : матеріали VI науково-методичного семінару*. Запоріжжя. Запорізький національний університет, 2024. С. 6–10. URL: <https://scientific-rating.znu.edu.ua/index.php?r=publication%2Fview&id=36114> (дата звернення: 12.04.2025).

7. Татаренко М. Г. Художньо-творча дієвість манер акторської гри у процесі виконання ролі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. № 1. С. 213–218. URL: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2022.257733> (дата звернення: 22.04.2025).

REFERENCES:

1. Barnych, M. M. (2020). Prykmetni osoblyvosti stsenichnykh aktorskykh perezhyvan' [Distinctive features of stage actor's experiences]. *Mystetstvoznavchi zapysky – Art Studies Notes*, 37, 202–206. <https://doi.org/10.32461/2226-2180.37.2020.221809> [in Ukrainian].
2. Velyka ukrainska entsyklopediia: ofitsiyni sait zhurnalu [Great Ukrainian Encyclopedia: Official journal website]. <https://vue.gov.ua> [in Ukrainian].
3. Vynar, O. B. (2022). Eksplikatsiia poniattia “verbalni zasoby aktorskoï vyraznosti” v katehorialnomu mystetstvoznavchomu dyskursi [Explication of the concept “verbal means of actor's expressiveness” in categorical art studies discourse]. *Mystetstvoznavchi zapysky – Art Studies Notes*, 41, 183–188. https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4409/MZ_41_2022-183-188.pdf [in Ukrainian].
4. Husakova, N. M., & Shtefiuk, V. D. (2020). Tekhnika aktora yak fundamentalnyi oriientyr piznannia ta udoskonalennia pryrody profesiinoï diialnosti [Actor's technique as a fundamental reference point for understanding and improving the nature of professional activity]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts*, 2, 286–290. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2020.220595> [in Ukrainian].
5. Desiatnyk, H. O., & Lyamar, L. D. (2020). Osnovy aktorskoï maisternosti v ekrannii tvorchosti: teksty lektsii [Fundamentals of acting in screen art: lecture texts]. Instytut zhurnalistyky KNU imeni Tarasa Shevchenka – Institute of Journalism of Taras Shevchenko National University of Kyiv. <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/desiatnyk-g.o.-lymar-l.d.-2020-osnovy-aktorskoyi-majsternosti-v-ekrannij-tvorchosti.pdf> [in Ukrainian].
6. Lokarieva, H. V., & Kryvosheeva, O. V. (2024). Teoriia mnozhynnoho intelektu v konteksti suchasnoi profesiinoï pidhotovky maibutnoho aktora [The theory of multiple intelligences in the context of modern professional training of future actors]. *Metodolohichni ta praktychni problemy profesiinoï pidhotovky aktoriv i dyzaineriv: materialy VI naukovo-metodychnoho seminaru – Methodological and practical problems of professional training of actors and designers: proceedings of the 6th scientific-methodical seminar*, Zaporizhzhia National University, 6–10. <https://scientific-rating.znu.edu.ua/index.php?r=publication%2Fview&id=36114> [in Ukrainian].
7. Tatarenko, M. H. (2022). Khudozhno-tvorcha diievisť maner aktorskoï hry u protsesi vykonannia roli [Artistic and creative effectiveness of acting manners in the role performance process]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts*, 1, 213–218. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2022.257733> [in Ukrainian].